

כב. א. וידבר ה' אל משה לאמר. ב. דבר אל אהרן ואל בניו ויבדלו מקדשי בני ישראל ולא יחללו את שם קדשי אשר הם מקדישים לפני¹ אני ה'. ג. אמור אליהם הזהרו לדורותיכם כל איש אשר יקרב מכל בניכם אל הקדשים אשר יקדישו בני ישראל לפני¹ ה' וטומאתו עליו ונכרת בן האדם ההוא במיתה מלפני אני ה'. ד. איש צעיר או איש זקן² מזרע אהרן והוא צרוע או זב בקדשים לא יאכל עד זמן שיטהר, והנוגע בכל טומאת בן אדם או איש אשר תצא ממנו שכבת זרע. ה. או איש אשר יגע בכל שרץ אשר יטמא לו או באדם שמת³ אשר יטמא לו ולכל טומאתו בחייו⁴. ו. בן אדם כהן אשר יגע בו וטמא עד הערב ולא יאכל מן הקדשים כי אם רחץ בשרו בארבעים סאה⁵ מים. ז. ובא השמש ויכשר ואחר יאכל מן הקדשים כי לחמו הוא. ח. נבלה וטרפה לא יאכל לטמאה בה אני ה'. ט. ושמרו בני ישראל את משמרת⁶ מאמרי ולא ישאו עליו חטא ולא ימותו בו באש לזהטת⁶ כי יחללוהו אני ה' מקדשם. י. וכל זה לא יאכל קדש, בן ישראל⁷ שהוא תושב כהן ושכיר לא יאכל קדש. יא. וכהן כי יקנה בן אדם נכרי קנין כספו⁸, הוא יאכל בו ויליד ביתו הם יאכלו בלחמו. יב. ובת כהן כי תנשא לאיש זר היא בתרומת קדשים לא תאכל. יג. ובת כהן כי תהיה אלמנה או גרושה וזרע אין לה ממנו⁹ ושבה אל בית אביה שאינה שומרת יבם, כימי נעורה ואינה מעוברת¹⁰ ממזון אביה תאכל, וכל זר לא יאכל בו. יד. ואיש כי יאכל קדש בשגגה ויסף חמישית דמיו עליו ונתן לכהן את הקדש. טו. ולא יחללו את קדשי בני ישראל את אשר ירימו לשם ה'. טז. ויקרו אותם ענשי אשמתם באכלם בטומאה¹¹ את קדשיהם כי אני ה' מקדשם. יז. וידבר ה' אל משה לאמר. יח. דבר אל אהרן ואל בניו ואל בני ישראל איש צעיר או איש זקן² מבית משפחת ישראל ומן הגר אשר בישראל אשר יקריב קרבנו לכל נדריהם ולכל נדבותם אשר יקריבו לפני¹ ה' לעולה. יט. לרצונם שלם זכר בבקר בכבשים ובבני העזים. כ. כל אשר בו מום לא תקריבו כי לא לרצון יהיה לכם. כא. ואיש כי יקרב זבח שלמים לפני¹ ה' להפריש נדר או נדבה בבקר או בצאן תמים יהיה לרצון כל מום לא יהיה בו. כב. מי שעוור או ששבור עצם¹² או שריסו לקויים¹³ או שעניו לקויות שמעורב הלבן בשחור או שמלא חרשים יבשים או חזוית המצרית¹⁵ לא תקריבו אלה לפני¹ ה' וקרבת לא תקריבו מהם על המזבח לפני¹ ה'. כג. ושור ושה יתר כליה או שחסר כליה¹⁶ נדבה תעשה אותו ולנדר לא יהיה לרצון. כד. ואשר מעוך ואשר כתושים ביציו¹⁷ ואשר נשחת וכרות¹⁸ גידו¹⁷ לא תקריבו לשם ה' ובארצכם לא תסרסו¹⁹. כה. ומיד בן העמים לא תקריבו את קרבן אלקיכם מכל אלה, כי חבלתם בהם, מום בס פסולים הם, לא לרצון יהיו לכם. כו. וידבר ה' אל משה לאמר. כז. עדיין²⁰ יש לנו הזכות שתזכור לנו סדרי קרבנותינו אשר היינו מקריבים

כ"ב. (1) ת"א. (2) עיין ט"ו. ב. (3) ספרא: אדם זה המת. (4) ז"א לכל טומאה שמטמאה על ידי דברים חיים, בספרא: טומאתו לרבות זבים וכו'. (5) עיין י"א. ל"ב. (6) סנהדרין פ"ג. : מיתה בידי השמים. (7) עבד עברי; יבמות ע. : ספרא. (8) ספרא: יצא עבד עברי שאין כסף. (9) השה יבמות פ"ז. (10) ושבה אל בית אביה פרט לשומרת יבם, כנעוריה פרט למעוברת: יבמות פ"ז. (11) מת"א, עיין רש"י ורמב"ן ורש"י בסנהדרין צ. : (12) ספרא: מנין לרבות שבר זנב ת"ל או שבור וכו'. (13) חרוץ ריס של עיניו שניקב, שנפגם ושנסדק; בכורות מ"ג: ושנשרו ריסי עיניו. (14) בכורות מ: יבלת בעיניו. (15) עיין כ"א. כ. (16) יש שמפרשים יתר כליה או חסר כליה. (17) בכורות ל"ט: מעוך וכתות אף בכיצים, נתוק וכרות בגיד: ספרא. (18) בכ"י ודמסרס = ואשר מסורס. (19) שבת ק"י: מנין לסירוס באדם שהוא אסור ת"ל ובארצכם לא תעשו. (20) בכ"י התחלה שונה: עדאן אית לן זכותא, דתיזכר לן סדרי קרבנינו, תורא =

בכל שנה ושנה, קרבנותינו היו מכפרים על עונותינו, ועכשו אשר גרמו העונות ואין לנו מה נקריב מן עדרי צאננו. השור²¹ נבחר ראשון כדי לזכור זכות הזקן אשר בא ממזרח²², אב הכל²³ הקריב לשמך בן בקר רך ושמן, הכבש נבחר שני כדי לזכור זכות הישר²⁴ שנעקד על המזבח ופשט צוארו למען שמך, השמים מכו וירדו וירא יצחק את שכלולם ותכהנה עיניו מהמרומים, על כן זכה ונזדמן לו שה תחתיו לעולה. גדי בן עזים נבחר שלישי כדי לזכור זכות התם אשר עשה גדיי עזים תבשילים והביא לאביו וזכה לקבל סדר הברכות, על כן פרש משה הנביא ואמר עמי בני ישראל שור או כבש או עז כי יולד בדרך העולם, והיה שבעת ימים תחת אמו, כדי שיודע שאינו נפל, ומיום השמיני והלאה ירצה להקריב אשה¹ לשם ה'. כח. עמי בני כמו שראינו רחמן בשמים כך תהיו רחמנים בארץ²⁵ פרה או כבשה אותה ואת בנה²⁶ לא תשחטו ביום אחד. כט. וכי תזבחו זבח נדבה לשם ה' לרצונכם תזבחו. ל. ביום ההוא יאכל, לא תותירו ממנו עד בוקר אני ה'. לא. ושמרתם את מצותי ועשיתם אותם אני ה' שנותן שכר טוב²⁷ לשומרי מצוות תורת. לב. ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל אני ה' מקדשכם. לג. המוציא אתכם גאולים מארץ מצרים כדי להיות לכם לאלקים אני ה'.

כג. א. וידבר ה' אל משה לאמר. ב. דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם זמן סדרי מועדי ה' אשת תאריעו¹ אותם מאורעות¹ קדש אלה הם זמן סדרי מועדי. ג. ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי שבת ומנוחה מאורע¹ קדש כל מלאכה לא תעשו שבת היא לה' בכל מקום מושבותיכם. ד. אלה זמני סדרי מועדי ה' מאורעות¹ קדש אשר יאריעו¹ אותם בזמניהם. ד. בחדש ניסן בארבעה עשר לחדש בין השמשות זמן שחיתת² הפסח לשם ה'. ו. וכחמשה עשר יום לחדש הזה חג המצות לשם ה' שבעת ימים מצות תאכלו. ז. ביום הראשון של החג מאורע¹ קדש יהיה לכם כל מלאכת

תרגום

עדיין יש לנו הזכות וכו'. (21) שור בזכות אברהם שנאמר (בראשית י"ח. ז.) ואל הבקר רץ אברהם ויקח בן בקר רך וטוב ויתן אל הנער וימהר לעשות אותו, כבש בזכות יצחק שנאמר (בר. כ"ב. י"א.) וישא אברהם את עיניו וירא והנה איל אחר נאחז בסבך בקרניו וילך אברהם ויקח את האיל וכו'. עז בזכות יעקב שנאמר (ב"ר. כ"ז. ט.) לך נא אל הצאן וקח לי משם שני גדיי עזים טובים: פסיקתא דרב כהנא ט: ויקרא רבה כ"ב. ט. (22) בראשית רבה ב. ג: זה אברהם הה"ד מי העיר ממזרח, צדק; תרגום תהלים פ"ט. א. אברהם דאתא מן מדיחנא. (23) פטר כולי הוא ביונית אבי היעצים עיין ערוך ולוי במלוגו על התלמודים, אך לא מצאתי מקור שאברהם נקרא בתואר זה, ולכן נראה לי שצ"ל פטיר כולי לפי הפסוק בבראשית י"ז. ד., והדרשה בברכות י"ג: אברהם הוא אברהם, בתחילה נעשה אב לארם ולבסוף נעשה אב לכל העולם כולו, וכן מצאתי בכ"י קאהלה II 49: פטיר כולי. עיין "סיני" תשרי-חשון תשכ"ה. (24) בכ"י ישירא, גם בקאהלה. (25) פסיקתא דרב כהנא פסקא ט: ושיר או שה אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד, יודע צדיק גפש בהמתו זה הקב"ה שכתוב בתורתו לא תקח האם על הבנים וכו'. בנגוד למגלה כ"ה: האומר על קן צפור יגיעו רחמיך וכו' משתקין אותו בנזיפה וכו' מפני שעושה מדותיו של הקב"ה רחמים ואינן אלא גזרות וכו', אתה חסת על קן צפור אתה חוס ורחם עלינו, אתה חסת על אותו ואת בנו אתה חוס ורחם עלינו: ובירושלמי ברכות פ"ה ה"ג ובמגילה פ"ד ה"י איליין דמתרגמין עמי בני ישראל כמה דאנן רחמין בשמיא כן תהוון רחמנין בארעא תורתא או רחילא יתה וית פרה לא תכסון תרוויהון ביומא חד, לא עבדין טבאות, שהן עושין גזירותיו של הקב"ה רחמים. (26) באונקלוס: חולין ע"ח: אותו ואת בנו נוהג בנקבות ואינו נוהג בזכרים. (27) ספרא: אני ה' אני נאמן לשלם שכר.

כ"ג. 1 לפי דעת המתרגמים תקראו משרש קרה ומקראי קודש מלשון מקרה - מאורע. (2) עיין שמות י"ב. ו. (3)